

[Time:3Hrs]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	1. All questions are compulsory. 2. All questions carry equal marks. 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.	

Q.1		Attempt any two questions of the following.	
	A	Explain the concept of rural community and describe the various factors responsible for the origin of rural community?	
	B	Explain the concept of rural urban continuity and discuss the effects of rural communities on urban communities?	
	C	Comment on various problems faced by women in rural India?	
Q.2		Attempt any two questions of the following.	
	A	Explain the concept of religion and state the various characteristics of religion?	
	B	"Education plays an important role in rural development" Discuss	
	C	Explain the characteristics of co-operation and state its importance in rural development?	
Q.3		Attempt any two questions of the following.	
	A	Explain the concept of social change and state the various factors of social change?	
	B	Discuss the various obstacles in the process of rural social change?	
	C	Review the changes in rural social life?	
Q.4		Attempt any two questions of the following.	
	A	Describe the factors responsible for Sanskritization?	
	B	Discuss the effects of Westernization in Indian rural society?	
	C	Explain the concept of Modernization and State the process of Modernization in rural areas?	
Q.5		Attempt any two short notes of the following.	
	A	Problems of Scheduled Castes	
	B	Characteristics of rural society	
	C	Various reasons for Modernization	
	D	Problems of scheduled Tribes	

[वेळ: ३तास]		[गुण: १००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.		
सूचना:	१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्यमजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.	
प्र.१	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा	
अ	ग्रामीण समुदायाची संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण समुदायाच्या उत्पत्तीस जबाबदार असलेल्या विविध घटकांचे वर्णन करा?	
ब	ग्रामीण शहरी सातत्य ही संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण समुदायाचा शहरी समुदायावर झालेल्या परिणामांची चर्चा करा?	
क	भारतातील ग्रामीण भागातील महिलांच्या विविध समस्यांवर भाष्य करा?	
प्र.२	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.	
अ	धर्माची संकल्पना स्पष्ट करून धर्माची विविध वैशिष्ट्ये सांगा?	
ब	” शिक्षण ग्रामीण विकासात महत्त्वाची भूमिका बजावते” चर्चा करा?	
क	सहकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून त्याचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व सांगा?	
प्र.३	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.	
अ	सामाजिक परिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करून सामाजिक परिवर्तनाचे विविध घटक सांगा?	
ब	ग्रामीण सामाजिक परिवर्तनाच्या प्रक्रियेतील विविध अडथळ्यांची चर्चा करा?	
क	ग्रामीण सामाजिक जीवनातील बदलांचा आढावा घ्या?	
प्र.४	खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.	
अ	सांस्कृतिकीकरणास जबाबदार असणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा?	
ब	पश्चिमातीकरणाचा भारतीय ग्रामीण समाजावरील प्रमाणाची चर्चा करा?	
क	आधुनिकीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण भागातील आधुनिकीकरणाची प्रक्रिया सांगा?	
प्र.५	टिपालिहा. (कोणत्याही दोन)	
अ	अनुसूचित जातीच्या समस्या	
ब	ग्रामीण समाजाची वैशिष्ट्ये	
क	आधुनिकीकरणाची विविध कारणे	

	ड	अनुसूचित जामातीच्या समस्या	
--	---	----------------------------	--